VILNIUS. Pirmadienis 1929 m. Balandžio men. 15 d. III meta i

VISŲ ŠALIŲ PROLETARAI, VIENYKITES.

Pirmyn!

№ — 9 (40)

Kas vergo retežių nedrįsta numest—
Tas laisvas niekuomet nebus! J. Janonis.

SOCIALDEMOKRATŲ ORGANAS.

KORESPONDENCIJOS Adr.: Wilno, Urząd Pocztowy 1. Skrytka Nr. 115. Red. adr. ul. Antokolska 54a.	EINA DU KARTUS Į MĖNESĮ	Prenumerata: Lenkijoj metams 4 auks., pusei metų 2 auks. Lietuvoj metams 4 litai, pusei metų 2 lit. Užsieniuose dvigubai. Atskiras numeris 20 sk.

Nėra daugiau Socialdemokratijos — Tegyvuoja Socialdemokratija!

Pastaromis dienomis, fašistinė vyriausybė su gaujomis savo šnipų, provokatorių ir žurnalistų, pradėjo naują ataką prieš Lietuvos socialdemokratiją. Balandžio 2 d. fašistinė žvalgyba dar kartą apipuolė jau ir taip šnipais bei provokatoriais apstatyta L. S. D P. C. K-tą ir „Socialdemokrato" redakciją aliarmuodama visam pasauliui lietuviškos socialdemokratijos „griekus" ir tuo patim spaudoj skelbdama jos politinę mirtį. Ta ataka iš fašistinės vyriausybės pusės ne naujena lietuviškai socialdemokratijai. P. Voldemaro vyriausybė, pasimokinusi pas komunistustus jau nuo pat savo išplaukimo politinio musų gyvenimo priešakin, veda atkaklią kovą prieš Lietuvos socialdemokratiją. Per tą laikotarpį ji, savo tolerancijos vedama, visą eilę lietuviškų socialdemokratų iššaude, kitais gi prikimšo pilnus kalėjimus, Varnius, ir žymiai padidino politinės emigracijos eiles. Bet nepasitikėdama savo šnipų, provokatorių ir mokytų šv. Augustine bei Tamošiuj Akviniety partinių teoretikų, a la prof. Izidorius Tamošaitis, jėgomis— p. Voldemaro vyriausybė, kovoj prieš socialdemokratiją nusipirko tokį „žymų-filosofą", kaip baltgvardetiškas rusų emigrantas ponas Frank'as. Visi tie ponai, jungtinėmis jegomis, jau kelintas kartas paguldo socialdemokratiją į politinį karstą, atgieda jai egzekvijas, vel prikelia, vel palaidoja... ir taip be galo.

Šį kartą, tie ponai apipuolę LSDPC K-tą ir „Socialdemokrato" redakciją, dar kartą palaidojo jau kelis kartus palaidotą Lietuvos socialdemokratiją ir savo organo 75 Nr., straipsny: „Tikrasis musų socialdemokratų veidas", p. V. Gustainio diriguojami atgiedojo egzekvijas. Bet visa fašistų nelaimė, o **socialdemokratijos laimė**, kad tos politines laidotuvės visuomet atsibudavo ir atsibus jų patalogiškoj vaizduotej, **bet ne realiame gyvenime.** Ant kiek patalogiškoj fašistų vaizduotej socialdemokratija miršta politiškai — ant tiek realiame gyvenime ji visur stipreja, auga į jėgas drąsiai nešdama savo revoliucinę kovos veliavą i šviesią ateitį. Taip šiandien yra plačiam pasauly, taip yra ir fašistų jodomoj lietuviškoj Respublikoj. To nemato tik politiškieji analfabetai, kurie paprastai toliau savo nosies neįžiurį.

Ir štai šiandien, tie ponai, laidoja seniausią politinę Lietuvos partiją — LSDP, visuose kampuose klykdami: **„Nera daugiau socialdemokratijos"**. Taip, mes pilnai suprantame fašistus, kad jie noretų matyti palaidotą socialdemokratiją. Bergždžias jų noras! Lietuvos socialdemokratija pagimdyta musų gyvenimo 1896 metais, ant tiek įleido į jį šaknis, kad neišrauti jos fašistinių svieto perejunų gaujai!

Tiesa, Lietuvos socialdemokratijai šiandien tenka pergyventi tokį pat sunkų laikotarpį, kokį ji pergyveno prieš 1905 metų revoliuciją, siaučiant juodašimtiškai caro reakcijai. Tuomet, kaip ir šiandien, lietuviški socialdemokratai buvo pudomi kalejimuose, Sibire ir emigracijoj... Tuomet rusiški zandarai su pagalba dabar garbingų patriotų, taipos laidojo socialdemokratiją. Bet kai atejo 1905 metų revoliucija jie visi sulindo į urvus slepdami

savo judošiškumą. Gyvenimo paviršiun išplauke lietuviška socialdemokratija atsistodamą revoliucinio judejimo priešaky.

Šiandien, Nepriklausoma Lietuvos Respublika stovi akyvaizdoj antrų 1905 metų. Joje vyksta labai panašus reiškiniai į prieš revoliucinį 1905 metų laikotarpį musų krašte. Kai kuriais gi atvejais fašistinei-tautiškas režimas net pralenkia ano laiko, carišką režimą. Savaime suprantama, kad liaudies mases to šlykštaus režimo ilgai nepakęs Tai jaučia po pustrečių **ir tik pustrečių** metų (!) savo visagalio viešpatavimo fašistine gauja, kuri didžiausius triumfus atšvente tą pačią gruodžio naktį, kurią ji gime. Po tos nakties visas fašistinis entuzijazmas, paremtas kumščiu, greit suk užo ir jų tarpe prasidejo puvimas ir krikimas. Po pustrečių gi metų tas puvimas ir kova del šiltų vietų daejo iki tol, kad fašistai savo gaujoje pradejo retis kaip pasiutę šunes: vieni iš jų atsidure Varniuose, kiti emigracijoj. Ir štai dabar, išpardavę savo politišką kromelį, jie patys siunta savo bejegiškume. Tuo tarpu gi liaudies neorganizuota neapykanta prieš fašistinius okupantas, pamažu pradejo kristalizuotis įgaudama revoliucinio pobudžio. Šiandien jau negali buti dviejų nuomonių, kad į Lietuvą greit vel sugrįž 1905 metai, kurie nušluos nuo Lietuviškos Respublikos paviršiaus fašistinių niekšų gaują. Tą jaučia okupantų gauja ir todel jai akys netelpa kaktoj kuomet „Pirmyn“ skaito, kad **„Ginklas dar šį pavasarį turi prabilti ir pašalinti fašistiškų okupantų vergiją. Geda kurią jau trečius metus Lietuvos liaudis neša, turi buti fašistų krauju numazguota“.** Taip ponai fašistai! Jus norite ar nenorite, bet jusų krauju musų krašto geda—fašizmas—tures buti numazguota. Ir žinoma, kad tos revoliucines kovos priešaky vel atsistos Lietuvos socialdemokratija, kaip kad ji stovejo 1905 metais. Todel bergždžios jusų pastangos palaidoti socialdemokratiją. **Socialdemokratija dirbo ir kovojo kai dar jusų nebuvo, socialdemokratija dirba pogrindy ruošdamuosi revoliuciniam darbui šiandien, kai jus durtuvais atsiremę klykaujat, ją savo patalogiškoj vaizduotej laidodami, ir pagaliaus socialdemokratija laikui atejus išeis, į revoliucines kovos barikadas,** kad jusų krauju nuplauti demokratines Respublikos gedą-fašizmą, bet tuomet jus jau amžinai prasmegsite toje pat baloje iš kurios kilote.

Kad priartininti greičiau tą sprendžiamosios kovos valandą, kurioj turi buti sutriuškinta fašistine vergija, mes atsikreipiam į Lietuvos darbo žmones, su itin atatinkančiais šioms lietuviško gyvenimo dienoms LSDP atsišaukimo žodžiais iš 1905 metų:

„Už ginklo seni ir jauni! Gana tiems budeliams persekioti kiekvieną musų žingsnį; gana nekaltus žmones kišti į kalejimus; gana grudus į Sibirą ir katorgos darbus geriausius musų sunus. Vykim juos lauk iš Lietuvos“.

(LSDP atsišaukimas, spauzdintas Vilniuje 1905 m.).

Taip ragino lietuviška socialdemokratija, (cariškų žandarų tuomet palaiduota) senus ir jaunus kovon prieš cariškus okupantas. Nekitaip ji šaukia kovon ir dabar senus ir jaunus, prieš fašistinius musų krašto okupantus, kurie taipos ją savo nesveikoj vaizduotej palaidojo. Palaidojo žinoma lig to laiko, kol socialdemokratija jų nelaidoja. Taip ponai fašistai:

Nera daugiau socialdemokratijos — Tegyvuoja socialdemokratija!

Fašistiniai tiranai kovoje prieš socialdemokratiją.

1 Fašistai—tautininkai valdžioje.

Fašistai tautininkai, tipingieji nakties didvyriai, pagrobę Lietuvos Respublikos valdžią į savo rankas 1926 m. gruodžio 17 d., musų kraste įvede tokį *tiranišką režimą*, kokio Nepriklausoma Lietuvos Respublika nežinojo nuo savo atsirodimo Europos žemelapy. Apie tą tironišką režimą netenka čia kalbeti, nes per pustrečių fašistinio valdymo metų, jį betarpiai patyre ant savo pečių plačios Lietuvos darbo mases, kurioms apart *šaudymų, kalėjimų, Varnių, policininko bizunų ir žvalgybos inkvizicijos — fašistiniai tiranai nieko daugiau nedave ir neduos.* Bet čia mes norime pažymeti, kad su jų atsiradimu valdžioje, Lietuvoj atsirado ir viduramžiški valstybinių, tautinių bei socialinių klausymų supratimai ir sprendimai. Kitaip ir buti negalejo, nes fašistai faktinai įvede Lietuvos gyvenime klaikų viduramžį. Sekdami viduramžio Dievo pateptųjų karalių pavyzdžių, jie nors ir nedrįso save pasiskelbti karaliais, bet pasivadino „tautos vadais“. Dievo siųstais išgelbeti nekulturingą Lietuvą is pražuties, kurioj jų manymu, ji buvo atsiradus prieš naktinį gruodžio smurtą. Nežinia, ar del savo viduramžiško atžulimo ar del politinio kvailumo tiraniskieji „tautos vadai“ dar ir po šiai dienai ta savo kraujageriška misija giriasi ir didžiuojasi, nelyginant banditai savytarpy, sudeginę kokius norins namus. Nors tiesa sakant, fašistinių „tautos vadų“ kitaip, kai politiniais banditais ir pavadinti negalima. Juk panašus dalykai, kaip „Varpo“ spaustuves issprogdinimas, nekaltų žmonių saudymas, terorizavimas ir t. t. ar tai nera slykštaus ir barbariško banditizmo reiškiniai? O visi tie ir tam panašus reiškiniai vyksta su Dievo siųstų „tautos vadų“ žinia ir karščiausiu pritarimu.

Kitas, itin charakteringas tiems politiniams banditams požymis — tai pastangos įasmeninti savy *tautą ir valstybę.* Jie, kartu su Prancuzijos tiranu Liudoviku XIV, visur kartoja, *kad tauta ir valstybe tai mes.* O tą „mes“ sudaro: *fašistinei tiraniška klika su Smetonu—Voldemaru priešaky plius prasigerusių karininkų šutve ir visa gauja šnipų bei provokatorių.* Kartu tas kompleksas paimtas ir sudaro taip vadinamą faši-

stinę valdžią ir ją remiančią „plačiąją visuomenę". Visa gi likusioji Lietuvos gyventojų dalis, fašistų manymu, yra arba neišmaneliai arba pavojingi fašistinei visuomenei elementai, kuriems vieta Varniuose, kalėjimuose ir žvalgybos priežiuroj. Išeinant iš tokių fašistinių ideologų nuostatų, jie ir valdo Lietuvos Respubliką įvairių tiraniškų priemonių pagalba. Kitais žodžiais tariant, fašistų-tautininkų valdžia yra *šlykščiausia viduramžiška tiranija*, kurios išlaikymui fašistai nesiskaito su jokiomis priemonėmis. Tiek vidaus, tiek užsienių politiką jie veda ta linkme, kad tą tiraniją sustiprinti ir išplesti Lietuvoje. Taip atrodo garbingieji „tautos vadai" valdžioje.

2. Kova prieš fašistinę tiraniją.

Šiandien jau netenka aiškinti kur veda Lietuvos Respubliką fašistiniai tiranai, nes tai ir be to aišku. Visai naturalus politinio gyvenimo reiškinys ir kova prieš tą pragaištingąją tiraniją. Bet fašistiniai tiranai, didesniam plačiųjų darbo masių mulkinimui, įvedę savotiškus valstybės bei tautos supratimus, ir kovą prieš jų įvestąją tiraniją skaito kova prieš lietuvių tautą ir valstybę. Šiek tiek nusivokiančiam politiškoj abecelej piliečiui aišku, kad tokia fašistinių valstybės vyrų filosofija yra daugiau negu kvaila ir, kad jie ją reklamuoja visai sąmoningai tuo tikslu, kad spekuliuojant plačiųjų masių patriotiniais jausmais tą kovą iškrikdyti. Ar ilgai jiems vyks ta negudri spekuliacija — parodys netolima ateitis. Dabar gi tenka konstantuoti faktas, kad ta filosofija vadovaudamiesi fašistiniai tiranai kiekvieną kovojanti prieš jų smurtą pilietį, apsaukia tėvynės išdaviku, valstybės priešu, svetimos valstybės agentu ir t. p. Išeinant iš tokio fašistų samprotovimo, reiktų kartu su jais apšaukti visus tuos, kurie kada nors kovojo ir kovoja prieš savo kraštų tiranus — tevynes išdavikais, valstybes priešais etc. Bet taip nera. Kova pries savo krašto valdžią — nera kova prieš tautą ir valstybę, nes tauta ir valstybe nera tas pats, kas valdžia. Bet tas yra taip aišku, kad apie tai ir kalbeti netenka.

3. Kuo patys kvepia, tuo ir kitus tepa.

Kaip minejome, fašistai visus tuos, kurie paskelbe kovą jų įvestai tiranijai musų krašte, apšauke *„tevynes išdavikais" ir lietuvių tautos priešais*. Kadangi atkakliausiai pries fasistinę tiraniją veda kovą lietuviškoji socialdemokratija — tai fašistai ją ir apskelbe visam pasauliui tevynes išdavike ir Lietuvos valstybes priešininke.

Pirm negu atsakyti į tuos užmetimus pastatysim klausymą sekančiai: Kas iš tiesų yra tevynes išdavikais ir Lietuvos valstybes priešais — *tautininkai-fašistai ar lietuviškoji socialdemokratija?*

Tautininkai-fašistai jau ne nuo šiandien kaltina socialdemokratus tevynes išdavime. Paskutinemis dienomis tuos kaltinimus dar kartą pakartojo „Lietuvos Aido" 74, 75 ir 76 Nr. Nr., tam kaltinimui pašvęsdami tris to laikraščio vedamuosius straipsnius. Iš to fašistinio kaltinamojo akto aiškėja, kad jie socialdemokratus „tevynes išdavime", kaltina už tai:

1) kad socialdemokratai politemigrantai (išvyti fašistinio teroro deka iš gimtojo krasto) apsigyvenę Vilniaus krašte ir tuo patimi, fašistų manymu, susidėję su amžinais Lietuvos priešais lenkais;

2) kad parsidavę lenkams leidžia slaptai gabenamą į Lietuvą laikraštį „Pirmyn", kuriame ragina Lietuvos liaudį ginklo keliu versti dabartinę, fašistiškųjų tiranų diktaturą;

3) kad ta politine akcija esanti suplanuota lenkų imperialistų, kuriems socialdemokratai sąmoningai padedą užgrobti Lietuvą, ir todel jie yra „lenkų agentai";

ir 4) kad su tais „lenkų agentais" socialdemokratais emigrantais gyvenančiais Vilniaus kraste, palaiko ryšius, kaip paskutiniai daviniai parodę, LSDP C K-tas Kaune ir todel visi Lietuvos socialdemokratai pradedant C. K. pirmininku St. Kairiu ir baigiant kokiu nors eiliniu emigrantu — yra „tevynes išdavikai", „lenkų agentai" Lietuvos valstybes priešai.

Musų atsakymas.

Tautiškai-fašistinių banditų išvyti iš gimtojo krašto žmones už savo idejinius įsitikinimas turejo kur norins apsigyventi. Gyvi į žemę negi lys. Vieni jų apsigyveno Vokietijoj, kiti Latvijoj. Tai kodel treti jų negalejo apsigyventi Vilniaus krašte? Bet ar apsigyvenimas Vilniaus kraste jau tuo patimi reiškia susidejimą su lenkais? Ar tas turi reikšti parsidavimą lenkams? Ar vedimas politines akcijos iš Vilniaus krašto prieš fašistinei-tiraniską diktaturą turi buti lenkų imperialistams pagalba padeti užgrobti Lietuvą? Ir ar tie žmones, kurie veda tą politę akciją turi buti lenkų agentais?

Fašistai tautininkai labai norėtų, kad taip butų, nes tai eitų jų kraujogeriškos vidaus politikos, kovoj pries Lietuvos demokratiją, naudai. Bet visa fašistų nelaime, kad taip nera, kad visi tie kaltinimai yra sąmoningas šmeižtas prieš politemigraciją ir antifašistinį demokratijos judejimą, tikslu jį sugniužinti ir iškrikdyti, kad but galima ilgiau smaugti liaudį ir plešti jos gerą. Tas viskas, pasinaudojant neišspręstu Vilniaus klausimu ir spekuliuojant patriotiškais gyventojų jausmais, nekurį laiką fašistams vyko padaryti. Bet kuomet jie pamate, kad toliau jų spekuliantiškas arkliukas neina ir, kad priešfašistinis judejimas diena dienon stipreja, tuomet jie griebėsi dar kartą tų pačių metodų, kovoj prieš demokratiją, pirmon eilen puldami socialdemokratas, kaipo didžiausius savo priešus ir pakartodami prieš juos aukščiau minetus kaltinimus.

Ne, ponai fašistai, šį kartą tas tamstoms nepavyks. Ir štai kodel. Plačioji Lietuvos darbo mase žino, kad mes esame ne lenkų imperialistų, *bet priešfašistinio judėjimo agentai*. Kas liečia visus kitus mums daromus užmetimus del santykių su lenkais tai mes jau nekartą pabrežeme:

1) kad Vilniaus klausimą laikome neišspręstu ir kad jį išspręsti tegalima *tik taikos bet ne karo keliu, kaip mano fašistai;*

2) mes Vilniaus klausimo nesprendžiame, nes tam neturime jokios teises. Teisę tuo klausimu teturi tik demokratinio Seimo pastatytoji krašto valdžia;

3) prieš lenkų imperializmą, kaip ir prieš kiekvienos kitos tautos imperializmą mes esame nusistatę iš principo ir tokiame atsitikime, kaip pavyzdžiui, kad lenkų imperialistai norėtų pagrobti Lietuvą, mes stosime patys ir kitus raginsime kovon prieš tokį imperialistų žygį tikslu apginti gimtąjį kraštą nuo svetimo jungo. Bet kartu mes pabrežiame, kad esame didžiausiais priešininkais ir tautininkiško jungo, kurį uždejo fašistai Lietuvos darbo masems. Ir todel šiandien, vedame atkakliausią kovą prieš tą jungą, ragindami liaudį kuo greičiau jį numesti. Vedame tą kovos akciją iš ten, kur *musų veikimui yra patogesnes sąlygos*. Lenku valdžia mums šiandien leidžia tą kovos akciją vesti iš jos valdomos teritorijos, mes ją ir vedame, nes iš Vilniaus krašto mums labai patogu platinti agitacinę literaturą ir t. t. Jeigu gi lenkų valdžia neleis tos akcijos vesti, mes tuomet ieškosime kitos valstybes iš kurios galetumem kovoti už savo gimtojo krasto šviesesnę ateitį, nors tuomet gal tektų būti ir toliau nuo jo. Bet vis vien nuo savo įsitikinimų ir kovos neatsisakytumem. Tai štai ir visi mūsų santykiai su lenkais.

Kas liečia santykius su LSDP C. K-tu, tai apie tai nera reikalo kalbeti, nes jusų žvalgyba jei nores

per savo provokatorius visuomet gales musų vardu ir slaptus kurjerius C. K-tui pasiųsti, tikslu jį isprovokuoti ir, pasodinti kalejiman jo narius ir visokius santykius sugalvoti. Vienu žodžiu, žvalgyba gales viską. Bet vieno tai tikrai ji negales padaryti. Būtent, įtikinti Lietuvos visuomenę, kad C. K-to pirmininkas drg. Stepas Kairys, kuris padejo savo parasą po Lietuvos Nepriklausomybes paskelbimo aktu — yra lenkų agentas ir Lietuvos priesas. To tai jau žvalgyba negales padaryti. Ir jeigu ji tai šiandien daro — tai parodo iki kol daeina fasistines bandos provokacijos kovoj prieš Lietuvos socialdemokratiją ir jos vadus.

Tiek apie kaltinimus pries socialdemokratiją, kuriuose mes jokiu budu negalime įžiureti, kad socialdemokratai, kurie kovoja už šviesesnę Lietuvos liaudies, o kartu Lietuvos Respublikos ateitį—butų tevynes išdavikais ir Lietuvos valstybes priešais. Vadinasi tokių isgamų reikia ieskoti kur nors kitur. Ir juos mes randame tautininkuose-fašistuose. Ta *banda tai ištiesų yra tevynes išdavikai ir aršiausieji Demokratines Lietuvos Respublikos priešai.*

Ir štai kodel.

Valstybes priešais ir tevynės isdavikais pirmon eilen yra tie, kurie visomis jėgomis kovoja prieš tuos plačiuosius gyventojų sluoksnius, kurie sudaro tos ar kitos valstybes pagrindus. Tokiais savo gimtojo krašto edikais yra visa fašistų-tautininkų banda, visomis priemonemis, jau pustrečiu metu kovojanti prieš lietuvių tautos ir valstybes pagrindus—lietuviškąją liaudį. Jie tą liaudį sukaustę įvairiais karo stoviais apieldo šnipais, provokatoriais, visokiais pasturlakomis, kurie neduoda liaudžiai prasižioti ir tarti žodžio gyvais savo reikalais. Negana to. Fašistai tautininkai nepajegdami patys smaugti placiųjų Lietuvos masių, pasikvete talkon vokiškus spekuliantus ir kapitalistus parduodami jiems Lietuvą. Juk prekybos sutartis, kokia fašistiniai „tautos vadai" padare su Vokietijos kapitalistais—yra daugiau negu Lietuvos valstybes išdavimas. Ta sutartis reiškia ir Lietuvos pardavimą už keliolikos milionų markių. Ir štai siandien, tie didžiausieji Lietuvos valstybes išdavikai ir priešai, kurie savo tiranijos sustiprinimui iesko talkos svetur, drįsta užmesti kitiems tokius pat kaltinimus. Ne veltui liaudies priežodis sako: *Kuo patys kvepia — tuo ir kitus tepa.* Bet deja, to jiems padaryti nepavyks.

4. Fasistų tolerancija.

Sąryšy su pradeta fašistų atvira kompanija prieš Lietuvos socialdemokratiją balandžio pradžioje, „Lietuvos Aidas" 75 Nr., straipsny: *„Tikrasis musų socialdemokratų veidas"* tarp kitko raso: „Vyriausybe iš savo puses rodė įvairių politinių nusistatymų žmonems *didžiausią toleranciją* (Pab. „L. A"). Ta tolerancija lygiai naudojosi ir musų socialdemokratai..." Skaitai žmogus tuos žodžius ir tiesiog negali atsistebeti iki kol daeina fašistų nachališkumas ir akyplėšiškumas. Po viso to, kaip tie budeliai socialdemokratų krauju nudaže Juros upę, Pagramancio miškus, kaip Mariampolej susaude drg. Mažeiką, Ulciškių gi kaime Lietuvos kariuomenės savanorius, socialdemokratus Petrą Nadzeiką ir J. Miškinį ir kaip šimtus socialdemokratų pudo kalejimuose, Varniuose arba išvijo į užsienį, kad juos paskui apšaukti valstybes priešais — kas galejo tikėti, kad šitie niekšai drįs dar kada nors užsiminti apie savo toleranciją link socialdemokratų? Tai jau ištiesų akypliešiskumas, kokio turbut stinga ir Čikagos ar Naujorko gatvių banditams.

Ir štai po tų visų savo niekšybių, tie tolerantingieji džetelmonai, isteriškai klykia, kuomet juos vadiname tikrais vardais ir kuomet raginama liaudis, kad juo greičiau padarytų galą jų tiraniškai vergijai!

5. Lietuvos nepriklausomybe ir socialdemokratija.

Fašistiniai publicistai tame pat savo demagogijos ir melo organe piešdami socialdemokratų veidą, toliau rašo: „...kad jiems (socialdemokratams) Lietuvos nepriklausomybe visai nebrangi, kad jie propaguoja net kraujo praliejimą Lietuvoj..."

Mes jau aukščiau pažymejome, kad jeigu kas nors turi kokią silpnybę — tai jis visuomet ją stengiasi primesti kitiems. Musų gi fašistai savo visumoj yra visokių šunybių ir silpnybių rinkinys. Tomis savo ydomis jie butinai nori apdovanoti ir kitus. Taip yra ir su Lietuvos nepriklausomybe. Fašistai, kurie del jos kainos derejosi su lenkais prasydami už Vilnių 10 milionų ir kurie dabar ukiškąją Lietuvos nepriklausomybę, esančia pagrindu jos politines nepriklausomybes — pardave vokiečių kapitalistams už keliolikos milionų markių, nori įkalbeti ir kitiems, pirmon eilen gi socialdemokratams, kad jie taipos nebrangina Lietuvos nepriklausomybes.

Socialdemokratai žiuri bent kiek kitaip į Lietuvos nepriklausomybę negu fašistai-tautininkai. Socialdemokratai visų pirmiausiai del Lietuvos nepriklausomybes kainos su niekuo nesiderejo ir niekad nesiderės, kaip, kad pavyzdžiui gerai toje srity issispecializavę fašistai, priesaky su Voldemaru ir Smetona — ir todel jie nemoka šitokiu atveju branginti ar nebranginti Lietuvos nepriklausomybes. Bet už tai socialdemokratai visai kitu atveju brangina Lietuvos nepriklausomybę. Jie žinodami jos, kaipo nepriklausomos valstybes reikšmę masių kulturiniam išsivystimui ir jų gerbuvio pakilimui už tą nepriklausomybę kovojo jau nuo 1896 metų, kuomet visi kiti reakcingieji Lietuvos gaivalai buvo didžiausiais Lietuvos atsiskyrimo nuo Rusijos priešais. Gi Lietuvos nepriklausomybes kurimosi pradžioje, kuomet dabartiniai „tautos vadai" bičiuliavosi su vokiečių generaliniu štabu ir norejo padaryti Lietuvą Vokietijos monarchistų provincija po priedanga nepriklausomos monarchistines Lietuvos valstybes su tautinkų išrinktu į Lietuvos karalius kunigaikščiu Urachu priešaky — tuomet socialdemokratai visomis jegomis kovojo už Demokratinę Lietuvos Respubliką, kas ačiu Vokietijoj kilusios revoliucijos ir buvo atsiekta.

Šiandien gi, kuomet fašistai tautininkai žudydami Lietuvos Respubliką iš vidaus ir deredamiesi del jos kainos su visokiais spekuliantais stumia nepriklausomos Lietuvos Respubliką pražutin — socialdemokratai vel visomis jėgomis veda prieš jų tiraniją kovą, kad juo greičiau tai tiranijai padarius galą ir tuomi isgelbejus Lietuvos nepriklausomybę nuo pražuties. O Lietuvos nepriklausomybe bus tik tuomet išgelbeta nuo pražuties, kuomet plačiausios gyventojų mases gales dalyvauti musų krašto pažangos ir kulturos kuryboj. Tas bus galima tik tuomet, kai Lietuvoj bus įgyvendinta demokratija, kurią fašistai panaikino

Demokratija gali buti įgyvendinta tik nuvertus fašistų tiraniją. Tą tiraniją galima nuversti ginkluoto sukilimo keliu, kuris beabejo reikalaus ir fašistų kraujo. Bet čia ne musų kalte. Čia kalte pačių fašistų, nes jie privede prie to vidujinį musų krašto gyvenimą. Ir jeigu jiems galima lieti nekaltos liaudies kraujas — tai kodel gi liaudžiai negalima lieti *kaltų*, niekšingų fašistų kraujas, jei kitu keliu negalima pasiekti išsivadavimo iš tos pekliškos tiranijos?

6. Kaip fašistai supranta demokratiją.

Fašistai labai pyksta, kuomet juos vadinama tiranais, banditais diktatoriais ir kitais jų tikrais vardais. Įrodymui, kad jie tokiais nera, savo organo 74 Nr.

parašė vedamąjį straipsnį: „Kaip mes suprantame demokratiją“. Tame straipsny, jie atsispirdami įrodineja, kad jie taipogi yra demokratai, tik skirtumas tarp jų ir demokratų tame, kad jie demokratiją kitaip supranta. O jie ją supranta sekančiai: „Mes pripažindami kilnią demokratijos idėją, visada buvome tos nuomones, kad tauta *pirmiau turi buti tinkamai išauklėta, tinkamai paruošta, kad tą idėją gerai suprastų ir t. t.“* (Pab. musų). O mokyklą tokiam tautos isauklejimui prie demokratijos fašistai parode, kokią jie numato. Ne tik parode, bet sukure ir joje jau pustrečių metų aukleja lietuvių tautą, pagalba karo stovių, cenzuros, teroro, kalejimų, Varnių, šaudymų ir t. t. Vadinas, labai puiki mokykla, auklejanti krastą prie demokratijos. Čia mes ir vel matome tą patį banditišką akyplešiškumą ir pasityčiojimą netiek is demokratijos, kiek iš plačiųjų Lietuvos darbo masių, kurias fašistai skaito ant tiek atsilikusiomis ir atžulusiomis, kad jų manymu, jas reikalinga dar pagalba žvalgibininkiškų bizunų ir inkvizicijų „aukleti“ prie demokratijos. Tai turi itin įsidemeti darbo liaudis ir sprendžiamai kovos valandai atejus parodyti tiems neprašytiems „aukletojams“, kaip reikia suprasti demokratiją ir kaip ponus fašistus jos supratimui išaukleti.

Jeigu Lietuvos liaudis sugebejo iškovoti sau nepriklausomybę ir numesti carų ir vokiškų okupantų jungą — tai mes manome, kad ji mokes ir be fasistines auklejimo mokyklos demokratiškai tvarkytis. Be to ji mokes ir sugebes isaukleti demokratijai tuos, kurie siandien spiaudo jai veidan. Kad tai liaudis padarys— del to netenka abejoti, nes revoliucinis pasiryžimas ir kovą prieš fasistinę tiraniją kasdien eina smarkyn.

7. Užbaiga.

Aukščiau išdestytos mintys kilo mums, bestebint balandžio pradžioj pradetą fašistinių tiranų ataką pries Lietuvos socialdemokratiją. Ta ataka daroma visai sąmoningai, kad galutinai sukrikdžius lietuviškos socialdemokratijos eiles, kurios yra kuo labiausiai atsparios fašistinei diktaturai ir stovi priešfašistines kovos avangarde.

Ir stai delko fašistai pradejo tą ataką prieš lietuvišką socialdemokratiją, o ne prieš kitas opozicines sroves. Visu pirma su kitų politinių srovių, kaip tai krikščionių demokratų ir valstiečių liaudininkų vadovybe fašistiniai „tautcs vadai“ tikisi šiokiu ar tokiu budu susitarti. Vienus is tų partijų vadų jau jiems pavyko nupirkti pasodinant fasistinej „Tautos Taryboj“; kitus pavyko nuraminti „Gedimino ordenais“ ir kitokiomis blekomis; trečius kokiais norins pažadais ir t t. Tuo tarpu, kai iš socialdemokratijos eilių jiems *nepavyko ir nepavyks* surasti tokių žmonių, kurie šiokiu ar tokiu budu pritartų jų kraujagerškam režimui. Tai labai gerai žino fašistiniai tiranai. Be to jie žino, kad ir plačiųjų liaudies masių nusistatymo jiems nepavyks palenkti savo pusen ir, kad joms nepavyks įkalbeti, kad koks norins budelis Antanas iš Užpalių ar avantiurininkas Augustinas bei girtų karininkų sutve yra Dievo patepti „Tautos vadai“, kuriuos reikia gerbti ir kurių reikia kaip Dievo pateptų klausyti. Praejo jau tie laikai kada liaudis ir ypač priaugantis liaudies jaunimas tokiems pasakelems tikejo. Siandien ta Lietuvos Respublikos gyventojų mase bendrai paimta turi daug platesnius horizontus ir moka atskirti juodą nuo balto. O tas kaip tik ir sudaro fašistiniams tiranams didžiausio rupesnio ir baimes.

Faš stai matydami, kaip nežiurint visų jų pastangų ir priemonių pakreipti plačias mases savo pusen ir atbaidyti jas nuo bile kokios kovos prieš esamą fašistinę diktaturą, kas kart labiau jos tarpe plinta priešfašistinė socialdemokratijos agitacine literaturą palaikanti ir auginanti masese revoliucinei-demokratinį nusistatymą, netolimoj ateity galinti pereiti į revoliucinį priešfašistinį veiksmą — šokosi dar kartą ant lietuviškos socialdemokratijos visaip ją šmeiždami ir veldami su purvais, tikslu parauti masese pasitikejimą ja ir tuomi suduoti smugį priešfašistiniam judejimui. Tai yra vienintelis tos griausmingos atakos, nukreiptos prieš socialdemokratiją, tikslas. Mes esam daugiau negu tikri, kad tokie sutverimai, kaip fašistai, kurie nesuskaitomą kartą apgavo Lietuvos visuomenę, savo tikslo nepasieke ir nepasieks, nežiurint, kad jo siekdami nesiskaito su jokiomis priemonemis.

Jie gali išprovokuoti LSDP C. K-tą, gali sukisti jo narius kalejiman, gali visiskai uždaryti partiją, (kuri faktinai ir šiandien net fašistinių įstatymų ribose negali nieko veikti) ir t. t — tai yra jų galybes ribose. Bet žudydami fiziniai socialdemokratiją, jie negali jos nužudyti *moraliai ir idejinei.* To padaryti fašistiniai tiranai tikrai negali, nes idejos yra nenužudomos. Jos auga, stiprėja iki atsiekia savo tikslo. Tas pats ir su lietuviskos socialdemokratijos idejomis, kurioms Lietuvoj nera nei karo stovių, nei žvalgybininkų, nei cenzorių. Tiesa, jos negali pasireikšti viešai. Bet už tai jos *plito, plinta ir plis* slaptai—ugdydamos masese pasiryžimą, ištvermę ir karingumą iki tas viskas revoliucinemis bangomis neissilies aikšten ir neapvalys Lietuvos Respublikos nuo fasistinio brudo, kuris prismardino lietuvišką gyvenimą.

Žodžiu, šiandieninius lietuviškos socialdemokratijos tikslus išsemia sekantieji obalsiai:

1. Šalin fašistine tiranija.

2. Tegyvuoja laisva, demokratiškai tvarkomą Lietuvos Respulbika.

Tie du kovos šukiai, kurios įgevendinti tegalima keliu ginkluoto revoliucinio sukilimo, prie kurio lietuviškoji socialdemokratija ragina visus sąmoningus krašto gyventojus — ir yra ta svarbiausioji priežastis, del kurios fašistiniai tiranai veda arsiausią kovą prieš socialdemokratiją visaip ją dergdami ir smeiždami. Bet visi fašistiniai baubai neatbaidys socialdemokratijos nuo priešfašistines kovos. *Socialdemokratija kartą ją pradėjus, ves iki galutinam laimėjimui,* nugaledama visokias jai statomas kliutis ir daromus sunkumus.

K—is.

„Tautiškoji vyriausybė“.

Kai okupantų gauja tamsią naktį pagriebia į savo saują šalies valdžią ji gali save pakrikstyti kaip tik nori. Smetonos Voldemaro valdžia teikesi pavadinti save *„teiseta tautiškąja vyriausybe“.* Apie teisetumą, žinoma, sprendžia ne „katalikų kunigas“ Tumas, kurs, tris kartus išsižadejęs politikos, vis tik neiskente nepalaiminęs Antaną Smetoną savo abejotinos vertes laiminimu. *Apie perversmo pagimdytos valdžios teisetumą sprendžia perversmo nusisekimas ir tiktai tas.* Jei Voldemaras išsilaikys valdžioje, jo valdžia ir bus teiseta. Garsus Latvijos plesikas Kaupenas kartą miške užpuole burį darbininkų ir brauningą atstatęs pareikalavo pripažinti jį Lietuvos karaliumi. Visi darbininkai be jokių ginčų pripažino banditui Kaupenui teisę į Mindaugo ir Uracho sostą. „Buk karaliumi, tik palik gyvą“, taip galvojo plesiko užklupti medkirčiai. Panašiai galvoja ir Lietuvos pilietis kas link Voldemaro valdžios teisetumo. Visai kitas dalykas yra vidujinis įsitikinimas del tos ar kitos vyriausybes teisetumo. Lietuvoje nerasi protingo žmogaus, kurs Smetoną skaitytų teisėtu prezidentu. Visi žino, visi yra įsitikinę, kad „teisetoji“ vyriausybe yra neteiseta, bet vienlems ji yra naudinga, todel ją remia, o kiti jos bijo, todel del jos teisetumo tyli.

Negana vadintis „teiseta“. Smetonos šaika pasivadino save dar ir „tautiška“ vyriausybe. „Tautiška“ turetų reikšti, kad visa tauta tą valdžią rinko, ar ją įgaliojo save valdyti. Bet Smetonos Voldemaro, tauta nerinko, jie atejo kaipo okupantai ir su tautos įgaliojimais nieko bendra neturi. „Tautiška“ galetų reikšti, kad visos tautos reikalais toji valdžia rupinasi, bet tikrenybej Smetonos Voldemaro valdžia rupinasi labai nežymios grupes interesais. Pirmiausiai „tautiškoji“ vyriausybe rupinasi savo reikalais; aprupinti save ir savo sebrus fašistus tai yra svarbiausis „tautiškos“ valdžios uždavinys. Aprupinę save fašistai ir dvarininkus prileidžia prie „tautiškojo“ lovio. Žemes reformos atmainymas, grąžinimas dvarininkams dvarų, nususių bajorų sąjungų protegavimas, Smetonos giminiavimasis su didžponių likučiais vis tai rodo, kad ir dvarininkai del Voldemaro valdžios negali skųsties. Po dvarininkų seka tautiškieji šimtamargiai ukininkai — jiems Smetona nesigaili komplimentų, o Žemes Bankas duoda šiek tiek ir kreditų. Smulkieji ir vidutinieji ukininkai maitinasi vien tik pažadais, kreditų jiems neužtenka, mokesniai sunkus, o jei kam trūksta duonos ir seklų, tai valdžia tik trupinius pabarsto, o rimtos pagelbos ir nemano suteikti.

„Tautiškoji“ vyriausybe neskriaudžia ne pramonininkų. Tiesa, kreditais valdžia pramones negali daug paremti, bet užtat Smetona ir Voldemaras atidave jiems darbininkus ant jų malones ar nemalones. Darbininkams streikuoti nevalia, bedarbių šelpti valdžia ne nemano, organizecijų kurti nevalia, ligonių kasų įstatymas sudarkytas darbininkų nenaudai, mokesnių sunkumas gula ant biednuomenes pečių. Numatytoji savivaldybių „reforma“ darbininkams ir biednuomenei žada iš viso piliecių teises atimti. Kaip matyti „tautiskoji“ vyriausybe ne visos tautos, bet tik savo ir turtingųjų reikalais rupinasi. Turtingųjų klasių viešpatavimas štai kas yra Lietuvoje po priedanga „tautiškos“ diktaturos. Vardas nesvarbu, tik darbai parodo ko kuri vyriausybe yra verta. Smetonos Voldemaro vyriausybe, karininkų klikos remiama ir dirigiuojama, parode savo sebravimą su turtingaisiais ir savo neapykantą prie biednuomenes. Ir demokratinej, teisetoj tvarkoj ne kiekviena vyriausybe biednuomenes reikalais rupinasi, bet užtat demokratinej tvarkoj yra vilties tokią netikusią valdžią pakeisti. Smetonos Voldemaro valdžią taip pat reikes pakeisti, tik tą padarysime ne per rinkimus, bet su ginklu ją nuversime ir išrinksime naują, kokia mums patiks.

„Tautiškoji vyriausybe“ kalba daug apie „ukininkų gerovę“, bet ukininkus vien tik apgaudineja ir suvedžioja, kalba daug ir dažnai apie „tautos vienybę“, bet užuot vienybes tautą smaugia, dvarininkus proteguoja. Smetona Voldemaras ir jų sebrai apšauke save „tautos vadais“, nors jie tautą neveda, bet suvedžioja ir apgaudineja. Lietuvos darbininkai ir valstieciai iš „tautiskosios“ valdžios mato tik paniekinimą ir persekiojimą, todel jie pirmiausieji ir turi bendrai su kareiviais pakelti ginklą prieš diktatorių gaują.

Sen. Pr

Amžinas karo stovis.

Atgimusi Lietuvos valstybe tik pusę metų gyveno be karo stovio, siaip jau gyvenome „karo stovy“. Ypatingai šlykščiai karo stovis pasireiškia fašistiškos diktaturos režime, kur jis yra priedanga visiškai žvalgybos ir komendantų sauvalei. Po gruodžio perversmo girtuoklis Glovackis Kaune, o kiti komendantai kitose apskrityse paskelbe karo stovį: nevalia nakčia vaikščioti, nevalia penkiems susirinkti, nevalia streikuoti, nevalia be cenzuros laikraščių ir knygų leisti, nevalia, nevalia, nevalia. Taip ir šiandien tebera. Visa valdžia karo stovy perejo į komendantų rankas, o kadangi patys komendantai valdymo reikaluose yra neišmanėliai, tai jais diriguoja žvalgyba. Žvalgyba seka, uosto ir nutaria, o komendantas tik pasirašo. Amžinas karo stovis — taip žmones vadina atgimusios Lietuvos karingą tvarkymasis. Smetonai viespataujant karo stovis iš tikrųjų tapo karo stoviu tarp valdžios ir piliečių. Vagims vogti, plesikams plešti, kyšininkams žmones skriausti karo stovis nekliudo, bet užtat nepriklausomai spaudai, kulturiniam darbui, politiniam ir visuomeniniam krasto gyvenimui karo stovis yra peilis. Plešimų, vagiscių ir chuliganizmo „tautiškoj“ karo stovio atmosferoj padaugejo, tuo tarpu kaip susirinkimų, paskaitų skaicius stebetiniai sumažejo. Net sodžiuose ir miesteliuose vakarelių mažai kas beruosia, nes žiežirbininkams ir jaunimiečiams, o dalinai ir pavasarininkams, tokie „priešvalstybiski“ darbai yra draudžiami, o patys tautininkai ir jų už buterbrodus pirktas jaunimas tik geležinio vilko koncertus temoka ruošti. Karo stovis nacalstvai yra tikriausia eldorado — nera nei kritikos, nei backinių mitingų, nei „bereikalingų“ paskaitų. Gyvenimas eina šiaip taip, o to ir gana. Tauta geria tautišką smetoninę, miega ir yra vieninga, „tautos vadai“ karo stovy turi puikų įrankį visokiems demokratijos agentams greitą galą padaryti. Viena nelaime tai užsienis, kuriam keista atrodo, kad tauta, kuri ne su kuo nekariauna, negali gyventi be karo stovio. Vien del užsienio akių Voldemaro genijus žada karo stovį perkrikštyti, tik vis dar kito išmintingo vardo nesugalvoja. Pernai vasarą jau teko skaityti, kad nuo „ateinančio rudens“ karo stovis busiąs panaikintas ir busianti įvesta „sustiprinta valstybes apsauga“. Bet atejo ir praejo ruduo, atejo ir pavasaris, o karo stovis vis dar nepersikrikstija ir Smetona vis dar tebekariauna su Lietuvos pilieciais. Lietuvos gyventojams, žinoma, vistiek ar bus karo stovis, ar koks kitas nenormalus stovis. Ne del gyventojų patogumo Voldemaras ir galvoja karo stovį pakeisti kitu „stoviu“ o vien tik del užsienio akių. Perkrikštijimo komedija vis kažin kodel atidedama. Matomai, pats vardas karingiems „tautos vadams“ labai patinka — karo stovis jiems primena širdžiai malonius karo teismus, cenzurą, Varnius, žmonių šaudymus ir t. t. Pakeitus karo stovio vardą reiktų ir visą nomenklaturą keisti, gal neduok Dieve, ir režimas kiek sušvelnetų, o to „tautos vadai“ kaip šuo žaibų bijo. Karo stovis ir jo priedangoje siaucianti sauvale yra vienintelis tikras diktaturos ramstis. Be teroro ir sauvales nera fašistų diktaturos.

Vado plunksnomis apsikaišęs „liurbis“ Smetona be karo stovio butų ne „vadas“, bet paprastas Užpalių grybas. Ir visa diktatorių kompanija laikosi tik deka karo stoviui. Todel netenka laukti, kad fašistai karo stovį sušvelnins. Vardą gal ir pakeis, bet nuo to nič nieks nepasikeis. Su karo stoviu yra taip pat, kaip su Voldemaro Seimo rinkimais — jei ne pavasarį, tai rudenį, o jei ne rudenį, tai pavasarį ir taip be galo, kol Lietuvos liaudis sukilusi nepadarys paciam Voldemarui ir jo „gnydų“ brigadai galą.

Tik ginkluotas perversmas gali Lietuvą išvaduoti iš okupantų fašistų vergijos, prie perversmo reikia ir rengtis. Ginkluotis ir mušti fašistus tai yra aukščiausia kiekvieno savo krastą mylinčio piliečio pareiga šiuo metu.

J. D.

Perskaitęs „Pirmyn“ duok kitam.

Papirktas propogandistas.

Vienas išsisereęs Vilniaus veikejas K. nesenai aplanke savo gimtinę anoj demarkacijos linijos pusej ir grįžęs be kita ko parveže visą kruvą pletkų. Tarp tų pletkų bene „įdomiausia" ir šlykščiausia ta, kad Lietuvos socialdemokratai esą, girdi, Voldemaru patenkinti ir jį giria. Šitas ponas nesigedi net vilniškiams gerai žinomus asmenis mineti. Nesistebime del vieno ar kito veikejo ne visai tikslių „informacijų", jie iš to duoną valgo, nors sį kartą pono veikejo numeris vargiai praeis. Pirmiausiai ne vienas Lietuvos socialdemokratas, žinodamas to pono kelliones intencijas ir ryšius, atviras su juo nebus ir nesipasakos ką mano apie socialdemokratų kankintoją ir žudytoją Voldemarą. Apie diktatorių, kurio rankos socialdemokratų krauju suteptos, socialdemokratai Lietuvoje, ir ypač tokiems išsišerusiems veikejams, atvirai nekalba. Mums visai nesunku suprasti kodel toks „kairus" veikejas savo sąžinę, kaip mazgotę sukloja.

Del Lietuvos socialdemokratų pažiurų į Voldemarą tik neišmaneliai gali abejoti. Partijos suvažiavimas pasisake aiškiai del Voldemaro diktaturos. Jei Voldemaro cenzura suvažiavimo rezoliucijos neleido paskelbti tai iš to dar neseka, kad ponas K. gali begediškai meluoti. Šimtai socialdemokratų, kankinamų Voldemaro kalejimuose, perkamiems šunims yra pritarimas, o sušaudytieji ir žvalgybos žiauriai kankinamieji musų draugai reptilijų akyse yra pagyrimas Voldemarui.

Gali p. K ir kiti vilniškiai „radikalai", „demokratai" ir p. girti Voldemarą, tik turi atsiminti, kad tai jie jį giria. Su buterbrodais parvežtieji „pagirimai" iš anos puses yra tik akių muilinimas a/c busimų buterbrodų.

Liet Socialdemokratas.

Žvalgybos sukvailėjimas.

„Tautoškoji" niekšų valdžia šmeiždama Lietuvos politinius emigrantus kas kart suranda „naują" dalyką. Kad tik galetų, tai jie su mielu noru visokius savo ir kitokių chuliganų darbus primestu polit. emigrantams. Štai fašistinis „L. Aidas" balandžio 8 d. paskelbe, kad Mariampoles (?) žvalgyba sulaike didelį polit. emigrantų veikeją-teroristą Petrą Vaitkevičių. Pasiteiravę šiuo klausimu štai ką sužinojome. Petras Vaitkevičius yra žinomas Varenos apylinkeje kaipo smulkus žulikelis. Pereitą vasarą jis atsibaladojo į Vilnių ir stengesi įlysti į emigrantų organizaciją. Bet paaiškejus kas per „veikejas" buvo parodytos jam durys. Girdeti, kad veliau trankesi Kaniavos ir Varenos valsčiuose (lenkų puseje) ir nuduodavęs įvairių organizacijų sekretorių apgaudinedavęs piliečius. Kaniavos valsčiuje gi net mokyklą „įkuręs", kaipo „Ryto" draugijos „mokytojas". Pagaliaus kovo men. kažin kodel, esant jam Milioniškių kaime, Varenos val., keturi pasienio policininkai perejo lenkų pusen ir nusigabeno jį pas save. Mes esame patenkinti, kad „tautiškoji" žvalgyba kas kart kvaileja. O gal Alytaus žvalgybos galva Čiuoderis prakisęs su provokacija, nori savo nacalstvos akyse atsigriebti bent tokiais „teroristais" — „didvyriais" kaip Vaitkevičius? Tiesa, dar tame žvalgybos pranesime Vaitkevičius pasakoja apie kitą savo draugą „teroristą" B. Merkelį. Ir šitą užleidžiame žvalgybai, nors Merkelis bus sunkiau pagrobti, nes tuo tarpu už vagystę sedi Lukiškių kalejime, Vilniuje. *V.*

Sąryšy su J. Plečkaičio pašalinimu.

Pereitame „Pirmyn" nr. paskelbta žinia, kad J. Plečkaitis L. Socialdemokratų Org. Užsieny V. K—o nutarimu pašalintas iš organizacijos J. Plečkaitis nebuvo eilinis musų organizacijos narys todel jo pašalinimas turi sukelti musų draugų ir prijaučiančių tarpe nemaža nusistebejimo ir susirupinimo. Ar sveika organizacijai, jei tokį narį, kaip J. Plečkaitis, tenka pašalinti iš jos? Toks klausimas gali kilti kai kam. Del to ir pasiaiškinimas viešumoj butinai yra reikalingas.

7-ame „P." nr. straipsny apie emigracijos bendradarbiavimą buvo rasyta, kad kai kurie emigrantų socialdemokratų per daug reikšmes priduodavo emigracijai, matydami joje svarbiausį veiksnį demokratinei santvarkai įgyvendinti Lietuvoje. Vienas taip galvojančių buvo J. Plečkaitis. Jojo manymu politine emigracija turetų suvaidinti sprendžiamąjį vaidmenį priešfašistinej kovoj. Emigracijoj jis norejo matyti ne tik pagelbininką Lietuvoje veikiančioms priešfašistinems organizacijoms, bet ir fizinę jėgą, kuri ginklu pajegs suduoti fašistinei diktaturai mirtiną smugį. Padarius kai kuriose apskrityse ginkluotų išstojimų — Taurages ar didesniu mastu — emigracija turetų žymiai padidęti, tuo pačiu ir jos fizine pajega augtų. Paaugus emigracijai iš 150 iki 1000 ar daugiau žmonių susidarytų pajega, kurą fašistams ne taip jau lengva butų įveikti. J. Plečkaičio planais priešfašistines kovos sunkumas persikeltų iš Lietuvos į užsienį. Nekalbant jau apie tokių ir panašių planų naivumą, o, jei kas nori, ir provokacingumą, reikia žinoti, kad kiekvienas veikimas užsieny taip pat nera laisvas. Svetimoj valstybej ar jos valdomoj teritorijoj, grupuoti žymesnį skaičių žygiams pasiruošusių emigrantų galima butų tik turint tos ar kitos valstybes sutikimą. Tokio sutikimo ne viena valstybe nesutiks duoti.

O jei ir sutikų, tai kas įtiketų, kad tai daroma be tam tikrų grobuoniškų išskaičiavimų? Leistis gi į bet kokius kompromisus su svetima valstybe savosios valbes ar savo principų sąskaiton socialistams jokiu budu negali buti priimtina. *Kiekvienas socialistas įsileidęs į tokį kompromisą pastatytų savo politiniam veikimui kryžių.* Ir J. Plečkaitis tokio sutikimo neturejo, nes visas jo veikimas tąja kryptimi nenuejo toliau planų ir proektų. Bet pats faktas, kad tokie planai pas J. Plečkaitį kildavo, turejo sukelti miesčioniškoj demokratijoj dvejonių ir bereikalingų ginčų pačioj emigracijoj.

Socialdemokratines emigrantų organizacijos Vyk. Komitetas su tokiais planais nieko bendra neturejo ir į tuos planus išviso buvo linkęs žiureti kaipo į vieno asmens lakios vaizduotes padarą. Bet kai tie J. Plečkaičio planai pradejo trukdyti organizacijos darbą teko del jų pasisakyti. Pirmiausiai J. Plečkaičio klaidingas emigracijos uždavinių supratimas kenke organizaciniam darbui Lietuvoje ir demoralizavo pačią emigraciją. Siauresnio akyračio priešfašistiniai nusistatę žmones kai kur ir Lietuvoje per daug tikejosi iš emigrantų ir per mažai patys dirbo. Kokį prasme statyti save pavojun, jei yra vilties, kad fašistų išpustoji „emigrantų armiją" nuvers kruviną diktaturą? Jei taip galvojančių ir nera daug, vis tik lieka faktas, kad perdejimas emigracijos reikšmes priešfašistiniam darbui vien tik kenkia. Priešfašistines organizacijos gali pasitiketi tik savo pajegomis: ne emigrantai ir jų „armija", bet darbininkų ir karių bendras išstojimas nuvers diktaturą. Politiniai emigrantai anksčiau susirisę su kovos organizacijomis, pirmam reikalui atejus susilies su jomis bendroje kovoje, bet atsideti vien emigrantais reikstų laidoti pačią priešfašistinę kovą.

J. Plečkaitis pervertindamas emigracijos uždavinius kovoj pries diktaturą per mažai dėmesio kreipe

į organizacijas Lietuvoje ir į priesfašistiskos spaudos platinimą. Anot J. Plečkaičio spauda tik užveda žvalgybą ant musų draugų pedų, išprovokuoja aktingesnius žmones ir nieko niekam nauja nepasako; nuolatinis kartojimas apie kovą prieš fašistus, tuo tarpu kai aktingos kovos vis nera, esąs, anot jo, „revoliucinis onanizmas".

Su tokia nuomone, kas ją nereikstų, jokiu budu negalima sutikti. Galima ginčytis del musų laikraščio, brošiurų ir atsišaukimų turinio, bet kas nori visai spaudos reikšmę paneigti, tas labai ir labai klysta. Nuo nepasitenkinimo, koks šiandien visur Lietuvoje viešpatauja iki aktingo išstojimo yra tarpas, kurį tik spauda ir tiksli organizacija gali pašalinti. Spauda, jei ji ir nera per mandriai prirašoma, surisa žmones, sužadina abejinguosius, nukreipia žmonių nepasitenkinimą į reikiamą pusę. Be spaudos nera vieningo priesfašistinio judejimo. Suprasdamas spaudos reikšmę Vykdomasis K—tas ir deda visas pastangas, kad musų spauda paplistų kuo plačiausiai ir pasiektų tolymiausius kampelius. Kad musų spaudos platintojus gaudo, žiauriai kankina ir baudžia—jokiu budu nera argumentas prieš, bet greičiau už spaudos reikšmę. Pagaliau kiekvienas, kas dirba, bet kokį priesfašistinį darbą, yra nuolatiniame pavojuje ir yra nemažiau persekiojamas negu spaudos platintojai, bet ar del to reikia atsisakyti priešfašistinio darbo? Kaip kiekvienas veikimas prieš diktaturą taip ir spaudos platinimas reikia kiek galima daugiau užkonspiruoti. Privisusius donosčikus ir žmonių kankintojus reikia šaudyti. *Aktingai gindamies nuo snipų ir užsikonspiravę sumažinsime aukų skaičių.*

Organizaciniuose ir spaudos klausimuose V. K-ui teko išsiskirti su J. Plečkaičiu. Bet skirtingos pažiuros nebutų dar buvęs pagrindas J. Plečkaitį pašalinti, jei jis būtų sutikęs su daugumos sprendimu. Bet Plečkaitis pasielge kitaip. Jis skaite galimu su daugumos nuomone nesiskaityti ir kai kuriuos nutarimus stačiai sabotuoti. Svarbiausias klausimas, kur sitas jo nesiskaitymas su dauguma pasidare nepakenčiamas—buvo emigracijos grupavimas J. Plečkaitis stengesi emigrantus grupuoti vienoje vietoje; paskutiniais menesiais apie 100 emigrantų gyveno Gardine. Nuolatinių darbų Gardine negalima buvo surasti, todel emigrantams teko verstis laikinais ir pripuolamais darbais. Bedarbiai emigrantai tik šelpiami galejo šiaip taip verstis. Pasiteiravus pasirode, kad darbų kituose miestuose galima but gauti ir šiandieną kelios dešimtys emigrantų jau dirba Lodziuje, Sosnovce ir k. Plečkaitis dejo visas pastangas, kad emigrantų išsiskirstymą į darbus sutrukdžius. Gal tai išeinant iš jo planų ir suprantama, bet organizacijai šitoks Plečkaičio veikimas buvo visai nepakenčiamas ir jei tureti galvoj, kad jis ir del kitų klausimų, kur jo nuomone skyresi nuo daugumos, su V. K—u neiskaite, neliko nieko daugiau kaip pasiulyti jam pasišalinti iš politinio veikimo. Plečkaitis, nors ir ne be vargo, su tuo sutiko, paduodamas V. K—ui pareiškimą, kad iki organizacijos konferencijai iš politinio darbo pasisalina. Pareiškimas savo keliu, o politinio veikimo Plečkaitis ir nemane nutraukti, tik su tuo skirtumu, kad dabar tas veikimas nukrypo prieš musu organizaciją. Bandymai skaldyti organizaciją ir šiandien nera is jo puses baigti. Organizacijos archivo dalis, ir dalis emigrantų veikimui gana svarbi, ir dabar pas Plečkaitį tebera. Jei neklystu, Plečkaitis sąmoningai dare viską, kad organizacija jį pašalintų. Šiandien tas įvyko ir, žinoma, *ant socialdemokratines emigracijos už Plečkaičio tolymesnį veikimą jokios atsakomybes kristi negales.* Neturiu noro ir nematau reikalo vertinti Plečkaičio, kaipo politinio veikejo asmens, juo labiau, kad turedamas galvoj jo santykius su socialistinemis kalmynų partijomis ir jo taktą nedaug teigiamo del jo veikimo emigracijoj tegalečiau pasakyti.

J Januskis.

Šaudykite šnipus!

„Legijonai ties Kaišedorimis — todel piauk socialdemokratus".

Nors „pats" diktatorius Voldemaras ir nera iš didžiausių, bet užtat jo galva „d dele" ir planai toje galvoje „milžiniški". Sunaikinti partijas yra tik vienas iš tų „geniališkų" Voldemaro planų Paskutinemis dienomis Voldemaro įsakymu žvalgyba pradejo naują, šlykštų puolimą prieš seniausiąją Lietuvos politinę partiją—socialdemokratus. Paslaugus pisoriai „L. Aide" baido „plačiąją visuomenę": socialdemokratai esą talkininkais lenkų legijonų. Voldemaras ne nuo šiandien jau kovoje prieš partijas naudojasi lenkų legijonais. Kai fašistai nori „pasmerkti" emigrantus, padaryti naujus areštus, istremti žinomesnius socialdemokratų veikejus, arba kai Voldemarui užeina apetitas opoziciją smaugti, tuoj ties Kaišedorimis pasirodo lenkų legijonai „pasiryžę" pulti Kauną. Oblavai ant opozicijos pasibaigus, kai žvalgybos urvai prisipildo „įtariamais" piliečiais ir opozicijai kraujas nuleistas, legijonai, vienu Voldemaro rankos mostelejimu, pasitraukia nuo Kaišedorių kur tai Baltstogės link. Tą istoriją Voldemaras jau kelintą kartą kartoja tik kas kart su mažesniu pasisekimu. Užpernai daug kas visai rimtai į legijonų pavojų tikejo, pernai baime sumažejo o šįmet „Lietuvos Aido" rekavimams niekas nebepriduoda daugiau reiksmes. Legijonai taip jau nusivalkiojo fašistinej spaudoj, jog, jei jų pavojus kada ir iš tikrųjų Lietuvai grestų, sunku butų žmones pertikrinti, kad tai nera paprastas eilinis Voldemaro melas. Lenkų legijonai fašistinej Lietuvos spaudoj kartojami įvairiose kombinacijose — kartą su krikščionimis demokratais ir net su val. liaudininkais.

Emigrantai nekartą yra pareiškę, kad jie su lenkų imperialistiniais planais, vis tiek kokie tie planai nebutų, nič nieko bendra neturi.

Emigrantai kaip skelbe, taip ir skelbs ginkluotą liaudies kovą pries Voldemaro diktaturą, nes tik ginkluoto kareivių, darbininkų ir valstiečių sukilimo keliu Lietuvoje galima atstatyti teiseta, demokratine santvarka. Visai suprantama, kad veik visi emigrantai su dideliu džiaugsmu prisides prie ginkluotos liaudies kovos prieš smurtininkų okupantų valdžią. Mes kovos valandos laukiame ir jei prieis prie sukilimo nesivėluodami su ginklu rankoje būsime su kovojančiais prieš Smetonos Voldemaro niekšų šaiką.

Kovoje prieš partijas Voldemaras imasi tas pačias partijas vieną prieš kitą siundyti. „L. Aidas" 77 nr. stačiai reikalauja, kad liaudininkai ir krikščionys demokratai pasmerktų socialdemokratus už parsidavimą lenkams, o jei partijos to nepadarytų, iš anksto metamas ir joms įtarimas slaptų simpatijų su lenkais. Reiškia, arba kartokit fašistų kaltinimus, arba būsit lenkų agentai. Federantų „Darbininkas", tikedamas išpirkti savo vadus iš Varnių, jau atsisedo ant pastarųjų kojų ir savo įpratimu aplojo socialdemokratus; liaudininkai „L. Žiniose" primine fašistams istoriją su Belecku ir teiseja,s buti atsisakė.

Žvalgybos metodais nesunku prieš partijas kovoti. Pasiųsti provokatorių su „Pirmyn" galima į bet kokią redakciją. Dabar reikia laukti, kad „Tautos Sargas"

staiga atsiras „Ryto" redakcijoj. Perimtasis laiškas ar kurjeris iš emigrantų yra grynas prasimanymas. Jei buvo laiškas, tai tik pačios žvalgybos pasiųstas, jei yra koks kurjeris, tai be abejo žvalgybos, bet ne emigrantų kurjeris. Visi kaltinimai yra aiškiai provokaciniai, nekalbant jau apie politinę tų kaltinimų vertę. Ar rasi Lietuvoj padorų, apsišvietusį žmogų, kurs įtikėtų, kad socialdemokratai Kairys, Bielinis ir k. yra lenkams parsidavę? Ar suktas vagis ir melagis Voldemaras turi moralę teisę kaltinti tokį Kairį, kurio nuopelnai Lietuvos nepriklausomybei šimtą kartų yra didesni negu Voldemaro?

Pagaliau ne apie teisę reikalas eina, o tik apie pliką kumštį. Voldemaro rankoje jėga, Voldemaras ir „likviduoja" L. Socialdemokratų Partiją, o pateisinimai ir kaltinimai sugalvoti visada galima. Ypač „tautiškoji" žvalgyba su kaltinimais nesivaržo. Tos pačios žvalgybos pasiųstas provokatorius žvalgybai yra visai užtenkamas įrodymas, kad socialdemokratai su emigrantais santykius palaiko, o iš to „nesunku" jau ir įrodyti, kad socialdemokratai yra lenkų agentai, dirba legijonams ir t. t.

Voldemaras nors ir žulikas nors ir be jokio padorumo pajautimo vis tik smegenų turi. Jis pats jaučia savo „argumentų" prieš socialdemokratus skystumą ir todel ieško realesnių priemonių socialdemokratiškai emigracijai suardyti. Ideališkiausias dalykas, Voldemaro akimis žiurint, butų tas, kad lenkai sugaudytų visus emigrantus Vilniuje, Gardine, Lodziuje, Sosnowce, Bendzine ir k. esančius ir atvežę į Vievį atiduotų tautiškai žvalgybai. Ot tai butų džiaugsmo Miško g-vej nr. 13, džiaugtųsi ir „pats" Voldemaras. Kol kas betgi lenkai emigrantų dar negaudo ir todel Voldemaras „Liet. Aide" sako lenkams ciełą pamokslą ir duoda jiems suprasti, kad jie prie gerų kaimyninių santykių „tikrai ne tuo keliu eina". Reikia suprasti taip, kad ne Vilnius, bet vien tik emigrantai kliudo geriems kaimyniniams santykiams tarp Lenkijos ir Voldemaro. Nebutų emigrantų, susitarimas butų visai galimas. Mes tikime, kad Voldemarui ne Vilnius, bet išsilaikymas valdžioj daugiau rupi o todel ir emigrantų klausimas jam daugiau galvą suka negu Vilnius ir visos teises į jį.

„Liet. Aidas" pats sau nori drąsos įkalbeti. Jis sako — „Visiems yra aišku, kad nei šį pavasarį, nei kitą, nei dar kitą Lietuvoje niekas nedrįs ir negales kokį nors ginklą prieš savo krašto vyriausybę pakelti". Visa laime, kad apie ginkluotą kovą sprendžia ne „L. A." pišoriai, bet spręs tie, kieno rankose ginklas yra — spręs kareiviai, spręs ginkluoti darbininkai. Jų sprendimas ir mums emigrantams bus privalomas.

Neabejojame, kad ginklui prabilus „Liet. Aido" melagiai turės sučiaupti savo nešvarias Voldemaro tepamas gerkles.

Emigrantas.

Laiškai iš Lietuvos.

Iš fašistinių rietenų.

Nežiurint, kad vykstančius nesutarimus šių dienų Lietuvos diktatorių tarpe jie stengiasi visomis priemonemis nuo plačiosios visuomenes nuslepti, bet tas ne visada jiems pavyksta ir laikas nuo laiko tie nesutarimai iškyla viešumon. Jei viduje, karo stovis ir cenzoriai, tų fašistinių viršunių šlubavimo iškelti viešumon neleidžia, tai užsienio spaudai užčiaupti burnos Lietuvos diktatoriai yra per silpni. Negaledami jiems įprastomis priemonemis — pabaudomis ir kalinimais redaktorių — užsienio spaudos prigriebti, jie Lietuvos skaitančią visuomenę, per savo agentus stengiasi įtikinti, kad visa tai, kas šiandien rašoma užsienių spaudoj apie Lietuvos diktatorius esą vien lenkų sugalvota, arba rašoma už jų pinigus. Ši diktatorių paskutine apsigynimo priemone yra ant tiek negudri, kad ji ir visų kvailiausio, už keletą litų nupirkto, fašisto neįtikins, nekalbant jau apie tuos, kurie seke paskutinių laikų Lietuvos gyvenimą ir turejo noro jį arčiau pažinti. Bet fašistiniai diktatoriai nenusimena ir matyt nenustoja tikeję rasti Lietuvoj daug durnesnių už save. Turiu galvoj paskutinio laiko „L. Aido" vedamąjį straipsnį: „Lenkų balsai lietuvių spaudoj". Ten ponai fašistai nežinia ką nori primygtinai įtikinti, kad visi rašiniai apie Lietuvos diktatorius, kokie kada yra tilpę lietuvių opozicinej spaudoj, esą pačių lenkų rasyti arba papirktų jais agentų! Giesme, tiesa, gana sena, bet ji vis naujai pergiedama, taigi jai pravartu butų pastatyti ir naujus motyvus. O kadangi patys fašistai to nedaro, tai pasistengsime mes.

Visi Lietuvos skaitantieji piliečiai, tur but, gerai atsimena, kuomet stambus klerikalų šulas kun. *F. Kemešis*, perbegęs iš krikščionių demokratų lagerio į tautininkų balą, sieksniniais straipsniais „L. Aide" megino įrodineti reikalingumą vienybes tarp tautininkų ir krikščionių demokratų, nes tarp abiejų srovių principinių skirtumų nesą. Mes ir manom, kad tų skirtumų nera, bet ne tas šiuo kartu musų uždavinys.

Pats kun Kemešis yra didelis idealizuotojas „genialiai kariškių suorganizuoto 1926 m. gruodžio 17 nakties perversmo"; atkaklus priešininkas socialistų, kurie anot jo „nuosekliai ir sistematingai griauna bažnyčias"; keikia darbininkų profesines sąjungas, kurios buvusios 1926 m. pavirtusios „didžiausia ir lemiama pajega Lietuvoj"; jis atsimete nuo krikščionių už tai, kad jie turejo ir turi priesagą „demokratai", žodžiu, kun. F. Kemešio niekas negali įtarti, kad jis ne „tautininkas" toj prasmej, kaip dabar jie yra suprantami. Vienok šis gruodžio 17 nakties „karžygų" garbintojas pabraidęs po tautininkų balą, pasismagino ir eme ir išmete iš tos surugusios balos didžiulį masą fašistinių gazų.

Apie „naujosios eros" tvarką Lietuvoj, Amerikos „Darbininke" štai kaip jis atsiliepia:

„Turime Lietuvoj pusetiną chaosą su griežtai dominuojančia kariškių valia.

„Turiu atvirai pasakyti, kad dabartine Lietuvos bukle ir josios tvarka nepatenkina mąstančių ir kilnesnių Lietuvos žmonių. Visų pirma čia niekas nežino kokia iš tikrųjų yra Lietuvoj tvarka. Diktatura?.. Bet kurgi diktatorius? Jo nera. Mes neturime savojo Mussolini. Seimo nera. Valstybes taryba krapštosi su įstatymų tvarkymo projektais kol kas nežymiai. Kas gi kraštą valdo? Oficialiai valdo ministerių kabinetas su vienu kitu tikrai stipriu žmogumi savo narių tarpe. Tačiau mes piliečiai dažnai pajuntame, kaip tas ministerių kabinetas kartais svyruoja ir blaškosi ir klaidų pridaro. Neturi ne jis tikros laisves. Be to, yra dar *Revkomas — slaptas jaunų karininkų komitetas*, su kurio nutarimais negali ne pats Voldemaras nesiskaityti. Kariškiai, porą metų atgal pasiemę sau atsakomybę už krašto likimą, savo rankų nepeleidžia. Ir negali leisti, kad jie vis dar nemato harmonijos tarpe didžiųjų srovių ir partijų, kada jų pačių pastatytieji cenzoriai nežino kurią mintį galima leisti į lietuviškąjį pasaulį, o kurią reikia braukti — ir tenka paskui tuos klausimus rišti generalinio štabo viršininkui. *Kada net oficiozų redaktoriai, noredami pakenkti partiniams priešininkams—laikraščiams, dažnai šaukiasi kariškių pagalbos, ir tos pagalbos šiokioj ar tokioj formoj tikrai susilaukia*".

Tai va kaip patys Lietuvos fašistai — tautininkai savo tvarką charakterizuoja. Ministerių kabinetą valdo ir jam įsakymus duoda jaunų karininkų slaptas „Revkomas". Tas „Revkomas" stato nieko nenusimanančius cenzorius, cenzoriai eina pagalbon valdžios laikraščiams kovoj su opozicine spauda ir t. t. Žodžiu, anot kun. Kemesio tai yra tikras chaosas, anarchija, kuriame viešpatauja ginkluotų karininkų smurtas.

Šitokia kun. Kemešio vieša lamentacija fašistų adresu nera atsitiktina. Ji plaukia iš to laiko, kuomet š. m. sausio men. pabaigoj, tautininkai su Smetona, Plechavičiumi, Daukantu ir tuo pačiu kun. Kemešiu priesaky buvo nutarę pasalinti Voldemarą ir su krikščionimis demokratais sudaryti koaliciją. Ir kai sutarto „putčio" planai jau buvo paruošti, kun. Kemešis pasiskubino parašyti į Amerikos „Darbininką", painformuodamas Amerikos lietuvių „katalikiškąją" visuomenę apie dabartinio režimo neigiamasias puses, tikslu pateisinti „putčą". Bet Voldemaras su savo karininkų „Revkomu" smetoninius tautininkus nugnlėjo. Plechavičių išmete is Gen. Štabo V-ko vietos ir isbildino į užsienį, o kun. Kemešiui, jeigu jis už savo „informacijas" nepadarys atgailos, tur but, teks lenkų agento vardas, nes „L. Aidas" pakartotinai užginčijo, kad tautininkų tarpe jokių nesusipratimų bei skirtingų nuomonių kas link dabartinio režimo, nebuvo ir nera. Todel nors tos „informacijas" paleistos sušvelnintoj formoj, bet mes tikime, kad „lenkų agentų" skaičius pasipildis dar ir šiuo grynos markes „tautininku" kun. F. Kemešium. Jei biznis reikalauja, galima juk ir iš savųjų tarpo tai intenciją vieną, kitą paaukuoti.

Quercus.

Pralotas Alšauskis kalėjime.

Žymus dvasiškis pralotas Alšauskis pernai rudenį buvo apkaltintas žmogžudystej. Ar kaltinimas teisingas ar ne gales pasakyti galutinai tik tardymas ir teismas. Visuomenej betgi jau nuo pernai rudens buvo įsitikinimo, kad Alšauskas kaltas, visos biaurios žmogžudystes aplinkybes rodyte rode, kad tik Alšauskas galejo Ustijanovskienę nužudyti; tą pat privačiai tvirtino policija, kuri vede tardymą. Ir nežiurint to, kunigas Alšauskas visą laiką buvo laisvas ir matomai visai nesirenge sesti į kalejimą ir butų neatsisedęs, jei ne Plechavičiaus—Bistro—Smetonos nevykęs putčas.

Alšauskis „žinomas" katalikų veikejas, prieš karą jis uoliai dirbo su caro ochranka pries demokratiškąjį lietuvių judejimą. Caro šnipas ir po karo mokejo iškilti į viršų ir krikščioniškoj eroj lošė žymų vaidmenį musų vidaus politikoj. Senas snipas ir katalikų vadas žinojo begales užkulisinių klero paslapčių ir todel pagarsejus jam net su „*Galybes*" afera, prie kurios daugelis kunigų neteko savo pinigų, jis vis tik laikesi „Saulės" draugijos pirmininko vietoje.

Ir įvykis su Ustijanovskiene senam ištvirkėliui ir caro šnipui taip pat butų praejęs dykai, jei jo sebrai krikščionys demokratai būtų arba susitarę su Voldemaru, arba jį pašalinę. Ir taip virš puses metų Voldemaras neisdrįso įtariamo žmogžudystej kunigo areštuoti ir tik paskutinis krikščionių putčas privertė Voldemarą keršto sumetimais suimti „garsųjį" pralotą.

Naivus Voldemaro „genijaus" ir jo buterbrodų garbintojai sakys, kad tai padaryta teisingumo deliai, bet taip manyti gali tik neišmaneliai. Voldemaro-Smetonos diktatura *teisingumą pamyne, teismą paverte įrankiu savo nešvarai politikai vykinti.* Voldemarui nesinorejo erzinti krikščionių ir del to įtariamas žmogžudystėj pralotas pusę metų vaikščiojo laisvas, nors jo kaltumo įrodymai prieš pusę metų buvo tie patys, ką ir šiandien. Po krikščionių putčo pasikeite suktojo diktatoriaus politika ir Alšauskas atsidure kalejime. Voldemaro politikai naudinga šiandien kelti bylas pries Uk. Sąjungą, prieš Petrulį, Alšauską ir k todel tos bylos ir keliamos, jei politika pasikeis, jei Voldemaras nuo lepšių liaudininkų vel ats gręs į krikščionių pusę tos visos bylos ir vel išnyks. Voldemaras pats turi nešvarias rankas ir kreivą sąžinę. Jis pats turejo bylą už valstybes pinigų pasisavinimą ir tik per Danijos teismą iš jo pinigai buvo atimti. Todel Voldemaras ir į kitų kriminalinius žygius žiuri politiko akimis — jei jam naudinga, iškelia bylą, jei nenaudinga pats kriminalą pridengia. Visiems yra žinoma Merkio vagystes ir kyšių istorijos, bet Voldemaras tyli, nes Merkys kol kas dar per stipras diktatoriaus dantims yra. Po visą Lietuvą pagarsejo vagystes Virbalio muitinej, bet Voldemaras žulikus užsistojo ir visa byla pasibaigė nie kais. Plechavičiaus malunas, „paties" Voldemaro vila, Krašto Apsaugos ir Finansų Ministerijos paslaptingi „kreditai", apie kuriuos tik patylomis kalbama ir vieno kito „tautos vado" naujai įsigytas ukis liudija. Voldemaro sunies — nemokšos Gustainio guminių paltų afera ir visa eibe didesnių ir mažesnių „tautiškų" kriminalų Voldemarui yra žinomi arba, jam be kontroles kraštą valdant, vyksta tiesiog su jo žinia. Tautiškoji diktatura patamsiuose vaisina parazitines reptilijas godžias liaudies turto. Laikas ir labai laikas liaudžiai paimti rungas ir visus „tautos vadus" nublokšti nuo savo sprando. Sauvales ir „tautiškų" vagisčių gadyne reikia baigti.

Apie „tautos vadų" moralį veidą geriausiai liudija karčiamoje, prie kortų stalo nužudytojo „tautos vado" Noreikos palikimas, iš kurio aiškeja, kad šitas ponas už riebius pinigus išrupindavo dvarininkams leidimą liaudies turtą — miškus kirsti. Nuvertus diktaturą paaiškes dar labiau kokia niekšų gauja jau treti metai Lietuvą savo naudai valdo.

Esdekas.

Bereikalinda isterika.

Fašistinio „L. Aido" redaktoriai, perskaitę 6 nr. „Pirmyn" ir pacitavę iš ten, kad: *Ginklas dar šį pavasarį turi prabilti ir pasalinti fašistiškų okupantų vergiją, kad geda, kurią jau trečius metus Lietuvos liaudis neša, turi buti fašistų krauju numazgota,* suklikо isterišku balsu.

Kaip, girdi, drįstat jus „išgamos", „tevynės isdavikai" šitaip kalbeti ir kesintis ant mūsų geriausių sunų gyvybes, kuomet žinot, kad žudymo ir Lietuvos žmonių kraujo liejimo monopolis mums priklauso?

Gerai, ponai fašistai, bet kodel jus nenorit daugiau iš „Pirmyn" pacituoti, o tuomet ir jusų ta vadinamoji be stuburkaulio „visuomenė" aiškiau suprastų, kad jus šaukiat tikslu gelbeti savo smunkančius poperius. Juk turi žinoti ir jusų „visuomene", kad visas dabartines padeties įvertinimas pareina vien tik nuo to—kokiomis ir kieno interesų akimis į ją žiuri. Pavyzdžiui, jus vadinatiės „tautiškoji vyriausybe", o Lietuvos liaudis skaito jus šaika savanaudžių musų gimtojo krašto okupantų, kurie jau treti metai smaugia ir plesia Lietuvos gyventojus, daug biauriau negu, kad caro ar kaizerio žandaras smauge. Todel liaudis turi ginkluotis ir tą „vyriausybę" vyti is Lietuvos lauk. Jusų akimis žiurint, žvalgybininkas ir snipas yra „geriausieji sunus", o liaudis žino, kad jie yra biauriausieji pasiutę šunes, kuriuos butinai reikia šaudyti, nes jie drasko Lietuvos žmones. Jus sakot, kad gruodžio 17 nakties perversmininkai yra „karžygiai", gi musų akyse jie yra ginkluotų smurtininkų gauja, o didvyriai bus tie, kurie tuos smurtininkus sudoros. Pagaliau jus vi-

sur ir visada saukiat, kad visi tie, kas ne fašistai, automatiškai įgauna „išgamų“ ir tevynes išdavikų vardą, o visi Lietuvos piliečiai galvoja ir kalba priešingai: t.e sako, kad isgamos ir tevynes išdavikai esate jus, nes smaugiat Lietuvos liaudį ir grobiat į savo delmonus krasto turtus. Paskutiniu laiku dar pasikvietet pagalbon vokiečius kolonistus ir kapitalistus, kurie musų biedną šalelę visiskai nubaigs terioti.

Tai va, ponai fašistai, kokie skirtumai yra tarp liaudies ir jusų pažiurų į tuos pat dalykus.

Jus, fašistai, smurto keliu okupavot musų krastą, paskelbet Lietuvos liaudžiai karą, sugriebet kelius š m-tus belaisvių ir susodinot į koncentracijos stovyklą ir kalėjimus, daugel desetkų liaudies sunų jau sušaudet, kitus ištremet ir t. t. Tai ko dabar klykiat, ko saukiat? Ar per mažai dar liaudies kraujo išgeret? Ar per mažai dar turtų prisiplešet? Ar drebate ir selstate savo artimą galą pajutę? Visai tvarkoj bus, jei sukilusi liaudis su jumis ilgų ceremonijų nedarys.

Neskelbiame kersto, nesame šalininkai bereikalingo kraujo pralejimo, bet kartu sakome, kad didžiausias prasižengimas butų jei prasivogusių ir išsigimusių venerikų—Mustelkių valdžia *išvengtų teisingo liaudies teismo*. Anksčiau ar vėliau jus turesit duoti atskaitą už pralietas ašaras, už nekaltų žmonių kančias, už suplestą iš darbo žmonių turtą. Ir mes, socialdemokratai, desime visas pastangas, kad jusų teismo diena ateitų kuo greičiausiai.

Perkunas.

Gera organizacija — fašistų galas.

Nepasitenkinimas Lietuvoj yra didelis; fašistų diktatura krastą suvargino; Milžiniška gyventojų dauguma yra nusistačiusi prieš diktatorius *Musų uždavinys priešfašistinėj kovoj yra toks — naudojantis žmonių nepasitenkinimu sukelti kariuomenėj ir krašte sukilimą nuversti Smetonos Voldemaro fašistinę diktaturą ir atstatyti krašte teisetą demokratinę tvarką.* Del to reikia tureti gerai veikiančią organizaciją

Reikia atminti, kad be organizacijos nera pergales. Kiekvienas aktingas kovotojas turi deti visas pastangas sukurti kuo tiksliausią, gerai užkonspiruotą ir susiklausančią organizaciją.

1. Organizacijos pagrindas—kariuomenej slaptos trejukes, o valsčiuose ir miestuose gali buti bureliai iš penkių žmonių.

2. Tiek kariuomenej tiek ir civilių kovos bureliai turi vieną vadą, kurs susineša su kitų bureliu vadais.

3. Valsčiuose miestuose ir kariuomenes dalyse, kur dar nėra, reikia sudaryti komitetus, kurie vadovaus bendram isstojimui

4. Valsčiuose ir kariuomenej komitetai turi numatyti pavojingiausius fašistus, kuriuos sukilimo metu reiketų izoliuoti.

5. Ginkluotis visomis isgalėmis ir numatyti kur reikalui atejus galima ginklais apsirupinti.

6. Šaudyti šnipus ir įskundejus. Ne vienas žinomas šnipas ir įskundejas neturi išvengti liaudies kersto. Valymosi nuo šnipų darbą reikia tuoj pat pradeti, nes tik vieną kitą užmušus galima bus apsiginti nuo „tautiškosios“ bausmes — šnipų ir provakatorių.

7. Jau artimiausioj ateity reikia but pasiruošus, kad įvykiai neužkluptų mus nepasiruosus.

8. Griežtas susiklausymas ir vykdymas pavesto darbo yra butina laimejimo sąlyga.

Trečius metus fašistai Lietuvą jodo; kraštas jiems bevaldant nusigyveno taip, jog tik griežta operacija gali pagelbeti. Prie tos operacijos reikia ruoštis ir kitus ruošti.

Kiekvienas mylintis savo kraštą Lietuvos pilietis privalo atminti, kad tik del jo apsileidimo fašistai Lietuvą žlugdo. Jeigu mes norime savo tautai geresnes ateities, tai nelaukime, kad kas nors kitas mums tuos gerumus atnestų Mes patys iškovojom Lietuvai nepriklausomybę, patys ir susitvarkykime kaip mums tinka. Todel visi kas gyvas į organizacinį darbą, nes t.k gera musų organizacija ir musų pasiryžimas padarys fašistams galą.

Savanoris.

Gegužės Pirmajai besiartinant.

Artinasi pasauline darbininkų kovos ir tarptautinio jų solidarumo švente. Jau greit 40 metų, kaip visų šalių socialistinis proletarijatas švenčia revoliucines kovos šventę, o musų Lietuvoj darbininkai vis dar neturi teises savo šventę švęsti. Lietuvos darbininkai kaip prie caro, kaip prie vokiečio okupanto taip ir dabar, „tautiškos“ diktaturos metu, turi arba slaptai Gegužes Pirmąją švęsti, arba turi buti pas rengę visokiems persekiojimas is valdžios pusės.

Juo labiau šiais metais fašistai neleis darbininkams laisvai švęsti darbininkų kovos šventę. Sunkus šis pavasaris platiesiems Lietuvos gyventojų sluoksniams. Darbų nera, po pernykščio nederliaus nera ko valgyti, badas yra kasdienis Lietuvos darbininko ir mažažemio svečias. Gegužes Pirmoji tose sąlygose turetų buti kovos diena prieš badą, prieš Voldemaro valdžios tyčiojimąsi iš darbo masių skurdo. Gegužės Pirmoje turetų sujungti kaimo ir miesto darbo žmones į bendrai kovojančią darbo armiją. Kovos diena turetų sužadinti visus abejinguosius, paraginti vargo ir balmes prislegtuosius. Gegužes Pirmoji visame pasauly yra revoliucinio parado diena. Galingos demonstracijos, milžiniški susirinkimai visame pasauly žymi darbo šventę. Visame pasauly, tik, dėja, ne Lietuvoje. Pavergtame musų kraste šiais metais darbininkai dar negalės laisvai savo šventę švęsti. Aktingieji Lietuvos darbininkijos sluoksniai turi rengties prie ginkluoto sukilimo prieš žiaurų fašizmo viešpatavimą. Kad neaikvojus jegų teks nuo didesnių žygių Gegužes Pirmajai susilaikyti. Rengimasis prie fašizmo nuvertimo bus geriausias musų šventes paminejimas dabartinese sąlygose. Nedirbti, kur galima slaptuose susirinkimuose aptarti musų reikalus, platinti Gegužes Pirmosios ir priešfašistinius atsišaukimus ir ruoštis bei agituoti nuversti kruviną fašizmą tai šių metų Gegužės Pirmosios minejimas.

J. Lipesas.

Utena, 1929. III. 31.

Į Lietuvos paštininkus.

Draugai!

Jau trečius metus smurtininkų fašistų valdžia veda kraštą į pražutį ir stumia tarnautojus ir darbininkus dar į dedesnį skurdą. Toji valdžia dar labiau suslaurino tarnautojų, o ypač pastininkų teises, užčiaupe visiems burnas, kad negaletų pakelti balso ir pareikalauti pagerinti savo sunkią padetį Tarnautojai tapo valdžios ir įvairių viršininkų pastumdeliais.

Kiekvienas musų žinome, kad paštininkas Lietuvoje ekonominiu atžvilgiu yra blogiausiai aprupintas, žinome, kad paštininkas yra be teisių ir nežino koks rytojus jo laukia.

Jau ne kartą praseme tai vienos, tai kitos valdžios, kad pagerintų musų skurdžią buitį ar bent su-

lygintų su kitų profesijų tarnautojais. Bet viskas likdavo pažadais.

Bet gana kentet!! Laikas ir mums suprasti, kad prašymais, maldavimais nieko nelaimesime. I musų maldavimus mums su panieka atsako „gausit", o duoti nieks ir nemano. Reikia priversti valdžią, kad pamatytų paštininkų skurdą, reikia priversti „galinguosius" diktatorius ir į paštininkus ziureti kaip į žmones. Bet diktaturoje kiekvienas ekonominis musų reikalavimas turi virsti politiniu. Esame beteisiai ir bebalsiai. Pirm negu pagerinsime savo buvį turime tureti teises savo skurdžią buitį gerinti, o kad atgauti savo teises reikia krašte teisetos tvarkos. Reikia pašalinti šlykščią diktaturą. Su diktatura apsidirbsim tiktai ginklu, o kol prieis prie ginkluotos kovos darykime viską, kad okupantų fašistų valdžią nusilpninus. Bukime organizuoti, rinkime žinias apie fašistų veikimą, informuokime priešfašistinius laikraščius ir organizacijas. Bukime ginkluoti, kad atejus valandai sustabdę visą pašto, telefono ir telegrafo aparatą su ginklu galetume prisideti prie liaudies išsilaisvinimo iš fašistų vergijos. Nuvertę diktaturą ir mes turesime galimybes išsirupinti sau žmoniškesnes gyvenimo sąlygas ir tarnausime ne gaujai kruvinų diktatorių, bet demokratinei Lietuvos Respublikai.

Paštininkas P.

Laiškas iš Žemaitijas.

Pas mus labai nerimsta šnipukai, kad nebegali susekti priešfašistinių organizacijų. Pasirodžius priešfašistinei literaturai — „Pirmyn" ir k., kurios pas mus netruksta, daužos kaip šunes pasiutę. Gavusi žvalgyba „Pirmyn" su jų nužudyto Antano Endriuškos paveikslu, visai pasiuto. Tuojau areštavo Klaipedoj. O. Endruškaitę (Antano seserį) ir visaip kamantinejo versdami prisipažinti, kad ji buk turinti su gyvenančiais užsieny ryšius ir teikianti jiems žinias. Bet palaikę tris paras Klaipedos kalejime paleido. Del to paties paveikslo buvo sueme Antano tevą ir keletą pašalinių asmenų, be to padare apie tuziną kratų pas įvairius piliečius, bet nieko nepesę nuleido nosis.

—

„Geležinis vilkas" pas mus irgi turi darbo. Čia pažymesiu vieną jo aktingą vilkų galvą — Juodvalkį (vietinių žmonių vadinamas auksadančiu, nes turi detinius dantis). Tarnauja jis ant Bartavos kelio pereinamame punkte raštininku. Vieną savaitę jis tarnauja punkte, o antrą — lydi traukinį iš Skuodo stoties į Prekulę. Minetas auksadantis nepraleidžia ne vieno žmogaus nepaklausinejęs apie nelegelę literaturą ir ne pakratęs. Pastaruoju laiku šis vilkas taip įdrįso, kad savo dantis pradejo kaišioti ir į Latviją. Jis su savo mažaisiais vilkiukais megino ne kartą pagrobti gyvenantį Latvijoj politinį emigrantą St. Šleinių, bet tas jam nepavyko. Tuomet megino prikalbeti latvių pasienio polic. Spole, siūlydamas 500 litų, kad jis minėtą Šleinių išduotų. Spolei atsisakius Šleinių išduoti, Juodvalkis pradejo grąsinti, kad išsprogdinsiąs į padanges Šleinių drauge su jo šeimininku.

Tai va kur eina pinigai surinkti iš žmonių: papirkinejimui svetimos valstybes policininkų, sprogdinimui nekaltų žmonių ir jų trobesių ir k. nieksingiems darbams.

—

Kad labai lengvai galima gauti nuo žvalgybos viršininko Kazlausko nemažas sumas pinigų, tai ir kiti neatsilieka. Policininkai noredami pasipelnyti dažnai kiša nosis ne į savo reikalus. Nuo policininkų neatsilieka ir smulkus raštininkeliai. Kaipo pavyzdį privesiu čia Stryupių pereinamojo punkto raštininką Bagdoną.

Kartą jis pagavo grįžtančią iš Latvijos nuo darbų tarnaitę B. Iskrate, išpurte, bet nieko įtariamo nerado.

— O ką čia neši? — užklausė Bagdonas rodydamas į tarnaites krepšelį.

— Mesos sergančiai motinai, — atsake tarnaitė.

Bagdonos tuojau išgriebe mesą iš krepšelio, kuri buvo įvynlota į seną laikrašti „Jaunakas Zinias" ir išvyniojęs pamate parašyta „Lietuva ir Petrauskas".

— Aha, apie Lietuvą rašo! nudžiugo raštininkas Bagdonas. — Kas dave? Kam neši? — pradejo kamantineti, bet nieko išmintingo nedasiklausinejęs, tarnaitę B. tuojau areštavo ir nakčia nusivare į Skuodo muitinę, apie 13—14 kilometrų.

Ten „tautiškai" nusistatę tarnautojai „ištlumočijo", kad tame laikrašty eina kalba apie musų dainių K. Petrauską...

Tarnaitę B., žinoma, paleido, grąžindami jai mesą su visu įpakavimu.

O Bagdonas, kaipo atlyginimą už „storonę" iš žvalgybos viršininko gavo durnių.

— Mes, girdi, negalim apsiginti nuo slaptos priešfašistines literaturos, negalim niekur pajudeti, kad kas nors į ratus arba roges neįdetų prakeiktų laikraščių bei atsišaukimų, tai-jus to nematot, nesugaunat, o nieknieklus mums kaišiojat! — smarkavo žvalgybos šuva Jekis, bet veliau atsileido ir padavęs Bagdonui ranką, palaimino tolimesniems, dideliai „patriotiškiems" žygiams.

—

Kad musų piliečiai labai nekenčia žvalgybininkų, „vilkų" ir jų pakalikų, aiškiai liudija dar ir šis faktas.

Skuode buvo suruoštas balius — maskaradas. „Geležinis vilkas" įnese sumanymą išrinkti Skuodo gražuolę ir paskyre jai kaipo premiją Albomą 50 litų vertes. To „vilko" galva Juodvalkis išstatė į gražuoles savo panelę. Bet piliečiai neapkęsdami „auksadančio" nukreipe tą neapykantą ir į jo panelę ir išrinko Skuodo gražuole kitą, kuri to vardo, paviršutinai žiurint, gal ir nebutų verta.

Po balsavimo, kuomet reikejo atiduoti albomas išrinktajai, musų Juodvalkiui pradejo rankos drebeti iš piktumo. Mat suprato gyvulelis, kad jo visi nekenčia ir juokams laiko. *Rujupių mažažemis.*

Draugai, platinkite, liaudies bibliotekos leidinius:

1) Revoliucijos dainos.
2) Žodis jaunimui.
3) Trečioji konstitucija bus pačios liaudies.
4) Fašistine „Tautos gvardija" ir Lietuvos jaunimo uždaviniai.
5) Fašistai Lietuvą į pražutį stumia.
6) Laisves karžygiai.
7) Ruoškis — kary!

Be to, Respublikos Gynėjų Sąjunga yra išleidus sekančias knygutes:

1) Į Kovą!
2) Kariai, rykiuokime savo eiles prieš smurtininkus!

Tos knygutes gaunamos ten pat, kame ir laikraštys „Pirmyn".

Ats. Redaktorius ir leidejas: Stasys Dainauskas. Spaustuvė „ZORZA", Vilniuje.